

Pénz vagy akarat kérdése?

Tippek és tanácsok a
tartalomszolgáltatók számára

A Fogyatékosügyi Kommunikációs Intézetről röviden

- **Kik vagyunk?**
  - Az Intézetet két fogyatékos szakember alapította 2009. december 3-án, a Fogyatékos Emberek nemzetközi Világnapján társadalmi célú üzleti vállalkozásként
- **Mi a célunk?**
  - Fogyatékos emberek és szervezeteik kommunikációjának fejlesztése, valamint gazdasági társaságok esélyegyenlőségi törekvéseinek segítése
  - Célunkat különböző szolgáltatásokkal és speciális, kommunikációt és életvitelt segítő termékek értékesítésével kívánjuk elérni
- **Mit csinálunk?**
  - Kommunikációval, akadálymentesítéssel és esélyegyenlőséggel foglalkozunk, melyeket elsősorban szakmai tanácsadás keretében végzünk elsősorban megkeresés alapján
  - Tevékenységünkről részletesebben:
    - Kommunikáció – megértjük egymást?
    - Akadálymentesítése – meggátoljuk egymást?
    - Esélyegyenlőség – megkülönböztetjük egymást?

A kommunikáció és az akadálymentesítés

- **Mi a kettő kapcsolata?**
  - A kommunikációval valamit (információ, tartalom, érzés, vágy cél, akarat, cselekvés stb.) kifejezésre juttatunk, amelynek lehetőleg minden ember számára kódolhatónak kell lennie attól függően, hogy az adott személy milyen hátrányokkal küzd
- **Milyen társadalmi csoportokról van szó?**
  - Fogyatékosok (látás-, hallás-, mozgássérült, értelmi fogyatékos)
  - Idős emberek
  - Technikailag akadályozottak
- **Akadálymentes infokommunikációs környezet**
  - Témánk szempontjából most csak az infokommunikációról beszélünk
  - Az infokommunikáció fogalma az informatika (számítástechnika) és távközlés (kommunikáció) összetartozását (konvergencia) és összevonását (integráció) fejezi ki. Azonban a technika fejlődésével egyre mélyebb szakadék keletkezik az épek és a fogyatékos emberek között a különböző infokommunikációs eszközök (rádió, tv, elektronikus sajtó, honlapok stb.) használatában. Az Európai Unióban és hazánkban is törvény szabályozza az információhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Ezért a felelősséget érző embereknek arra kell törekedniük, hogy termékeik, szolgáltatásaik akadályok nélkül hozzáférhetővé váljanak.
- **Az infokommunikációs akadálymentesítés területei**
  - Ügyfélhívó rendszerek akadálymentesített elérése
  - Weblapok akadálymentesítése (hírportál, cégek, magánszemélyek, oktatási, egészségügyi, egyházi, civil, közösségi hálózatok honlapjainak akadálymentesített elérése)

Igények és elvárások

- **Ez akkor hatékony és van egyensúlyban, ha a szerkesztő és felhasználó egyformán, egyenlő mértékben tartja fontosnak az alábbiakat:**
  - Igény és elvárás
    - A megfelelő információra (tájékoztatás és tájékozódás)
    - A megfelelő tartalomra (érthető, jól strukturált)
    - A hozzáférhetőségre (hátrányok ellenére is elérhető legyen)
    - Az észlelhetőségre (jól látható, hallható)
    - Az olvashatóságra (megfelelő tipográfia, kontraszt, struktúra)
    - Az érthetőségre (egyszerű, informatív, idegenszó-mentes szöveg)
    - A kezelhetőségre (megfelelő technológia alkalmazása, ergonómia)
  - Amint az igény és elvárás tekintetében a szerkesztők és a felhasználók nem értenek egyet, az akadálymentesítésre tett igyekezetek sérülni fognak, és többnyire a felhasználó került hátrányba az egyébként is meglévő hátrányai mellett.
- **Az akadálymentesítés mindannyiunk közös ügye másokért és magunkért is. Ne gondoljuk, hogy csak a fogyatékos embereknek jó az akadálymentes épített és elektronikus környezet, hanem azoknak is, akik még nem küszködnek hátrányokkal. A fogyatékoság semmilyen technikával sem küzdhető le, de a hátrányokat sokszor csak apró odafigyeléssel, segítséssel, nagyobb figyelemmel csökkenteni lehet.**

Az akadálymentesítés a fejekben kezdődik?!

- **Mit jelent ez?**
  - Nemcsak magamra gondolok, hanem szűkebb és tágabb környezetemre akkor, amikor épületet tervezek vagy átalakítok, amikor szellemi terméket hozok létre, weboldalt fejlesztok, dizájnt tervezek
  - Figyelembe veszem az egyetemes tervezés szabályait, a hátrányos társadalmi csoportok igényeit és elvárásait
- **Miért jó ez? Mert...**
  - Így számos konfliktus, félreértés, kellemetlenség iktatható ki
  - Tágítja a látókörünket
  - Növeli a felelősségérzetünket
  - Segíthetünk a hátrányos helyzetű csoportokon
  - Humánus
- **Milyen előnyök származnak belőle?**
  - Egyértelműen hosszú távúak
  - Tartós és időtálló
- **Mit tehetek érte?**
  - Mielőtt bármit tesz, gondoljon azokra, akiknek hátrányuk van, és ha az elgondolása kifogásolható, gondolja újra
  - Kérje szakemberek, érintettek tanácsát, segítségét
  - Keresse Intézetünket

Amit alapvetően jó tudni

- **A célcsoport ismerete**
  - Általános fogyatékosügyi ismeretek (hogyan tudjam, milyen akadályokat kell csökkentenem)
  - A célcsoport igényeinek, elvárásainak ismerete (a kellemetlenségek, rosszul kialakított oldalak, a „van, de minek” elkerülése)
  - A fogyatékosok által használt segítő technológiák ismerete (billentyűzet-egér használata, képernyő-nagyító és felolvasó programok, Braille-kijelzők)
- **Eszközök és lehetőségek**
  - Milyen általános és speciális eszközei vannak a fogyatékos embereknek a weblapok tartalmának eléréséhez? (nagyítók, felolvasók, kijelzők, kapcsolók, szemegér, nagymozgást korrigáló billentyűzet)
  - Milyen kiegészítő lehetőségek állnak rendelkezésre az operációs rendszerekben, böngészőkben? (Windows kiegészítő lehetőségek használata, kontraszt változtatás, szövegméret, nagyítás)
- **Tudásbázis**
  - Megbízható és használható tudásanyagok
    - www.w3c.hu
    - www.fokom.hu
    - www.mek.hu
    - www.fszk.hu

Néhány szempont az akadálymentesítéshez

- **Általában**
  - Egy weblap akkor akadálymentes, ha minden oldala akadálymentes; nincs részben akadálymentes megoldás
  - A vakbarát, gyengénlátó verzió alapvető hibás voltán túl nem ér el minden célcsoportot
  - Az akadálymentes weboldal nem egyenlő a grafikus felület fekete-fehér kontrasztú oldallal
- **Grafikai elemek**
  - Minden kép rendelkezzen ún. Alt tag-el, képleírási hivatkozással
  - Kerülendő a flash animáció és az animált gif-ek használata
  - Nagy kattintható területet használjunk
- **Szövegek**
  - Legyen megfelelő a háttér és a betű kontrasztja a jól láthatóság érdekében
  - A szöveg legyen érthető, Sans Serif betűcsaládot használjon, és mérete %-ban legyen megadva a dinamikus növelhetőség érdekében
- **Média**
  - Amennyiben hanganyagot tesz közzé, biztosítsa az írott szöveg hozzáférését is
  - A video tartalmat célszerű feliratozni
- **Szociál média**
  - A szociál média hivatkozási és beillesztési kódjai alapvetően nem akadálymentesek

Szabványok és azon túl

- **A weblapok akadálymentesítését szabványok garantálják**
  - A legátfogóbb ajánlást a W3C szervezet dolgozta ki
  - A WCAG 2.0 elméleti és gyakorlati segítséget nyújt a szakembereknek (kommunikáció, az akadálymentesítés lépései, megfelelőség)
  - Az Egyesült Államokban a weblapok akadálymentesítésére az 508-as szabványt használják
- **Weboldalak ellenőrzése**
  - Online módon
    - W3C validátor <http://validator.w3.org/>
    - CSS validátor <http://jigsaw.w3.org/css-validator/>
    - Szín/kontraszt ellenőrzés <http://www.accesskeys.org/tools/color-contrast.html>
  - Szoftver segítségével
    - <http://aprompt.snow.utoronto.ca/>
  - Minden esetben manuálisan is
    - Nem lehet mindent a gépre bízni
    - Tesztelni csak a fókuszcsoport tudja

Pénz vagy akarat kérdése!

- **A válasz: nem lehet egyértelműen eldönteni, de leginkább akarat kérdése**
  - Minél nagyobb egy szervezet, annál inkább akarat kérdése
  - Minél kisebb, annál inkább pénz kérdése
- **Miért nem egyértelmű a válasz? Mert...**
  - Mindenkinek más a fontos és élvez prioritást
  - Az érdekeltek kevés információval rendelkeznek az akadálymentes weboldalak előnyeiről, és éppen ezért nem is áldoznak rá pénzt
  - Az emberek sztereotípiák szerint gondolkodnak (hülyeség, sokba kerül, úgysem használják)
- **Mit tehetünk annak érdekében, hogy egyre több weboldal akadálymentes legyen?**
  - Végezzünk akadálymentesítést a fejünkben
  - Gyűjtsünk megfelelő információkat az akadálymentesítésről
  - Ismerjük meg a fogyatékos embereket
- **HA MÁR AKARUNK AKADÁLYMENTES WEBLAPOT, NE MÁSOLJUNK LE MÁR ELEVE ROSSZ OLDALAKAT, HANEM KÉRJÜNK SEGÍTSÉGET. AZ AKADÁLYMENTESÍTÉS ÖSSZTÁRSADALMI HATÁSÚ.**

Példák a gyakorlatban

- **Az akadálymentes honlapok két fajtája**
  - Akadálymentesített grafikus felület <http://xxiiszocszolg.hu/>
  - Akadálymentes változat <http://fokom.hu/>
- **Jó példák**
  - Móra Ferenc Általános Iskola <http://mora.hajdudorog.hu/>
  - Fogyatékosügyi Kommunikációs Intézet <http://fokom.hu/>
  - Európai Disegn for All <http://www.edean.org/central.aspx?slid=641160176813231264381>
- **Rossz példák**
  - MÁV <http://www.mav-start.hu/>
  - Miskolc <http://miskolc.hu/>
  - Köztársasági Elnök Hivatala <http://keh.hu/index.php>
  - Menetrendi tudakozó <http://menetrendek.hu/>

Köszönöm a figyelmet.

Szabó Zoltán József
szervezeti kommunikációs tanácsadó

intezet@fokom.hu

www.fokom.hu